

(יח:) לענין חול המועד וכן כתב הרמב"ם בפרק י' מהלכות אישות (ה"ד) מותר לארס בכל יום חול אפילו בששעה באב בין ביום בין בלילה: וקאמר בירושלמי הדא דתימא בנין ש"ש שמחה אבא אם היה כתלו גוהה ונובה ליפול מותר. בפרק נהרא דתעניות (סג) אמתימין דמשנכנס אב ממעטין בשמחה וכתיבה הרי"ף (ה): והרא"ש (סי' כה) בפרק קמא דתעניות אהא דתנן (יב:) עברו אלו ולא נענו ממעטין במשא ובמתן ובניין ובנטיעה ותי עליה (יד:) בנין בנין של שמחה נטיעה נטיעה של שמחה והרמב"ן כתבו בתורת האדם (סג) על ברייתא דהחולץ: וכו"ש ובנין ש"ש שמחה מפרש בפרק קמא

דמגילה הבונה בית התנות לבנו וכו'. נגמרא דידן בפרק קמא דמגילה (ה:) מיימי הא דתנן בפרק קמא דתעניות גבי תעניות ליבור עברו אלו ולא נענו ממעטים במשא ובמתן ובניין ובנטיעה באירוסין ובנישואין ותי עליה בנין בנין של שמחה נטיעה של שמחה זה הנוטע אבורנקי של מלכים ולא היה לרץ רבינו לאחיי מפרק קמא דמגילה דמיימי לה התם אבז גררא דהא בפרק קמא דתעניות (יד:) גופיה איתיה: וכו"ש ולפי זה הא דאמר אם היה כתלו גוהה מותר אפילו בכותל של בית התנות קאמר שמותר אם גוהה

בשמחה ורבינו מפרש דהו בנין חתנות כדאחמר בפרק קמא דמגילה (ה:) לענין תענית ליבור ואיכא להקשות למה לא הזכיר רבינו דאיתיה בפרק קמא דתעניות (יד:) ששם הגוף וכן הקשה הב"י ויראה שרבינו נחזין להביא קצת סמך דמאי דאיתמר לענין תענית ליבור דהו בנין חתנות נילף מיניה נמי לענין תשעה באב שהרי בפרק קמא דמגילה איתחין ליה למילף מיניה דמותר לנטוע נטיעה צפורים בשל שמחה דכיון דביומי תענית אסור בשל שמחה ממילא צפורים מותר בשל שמחה השתא לפי זה נדון בדרך כל שכן למילף דין תשעה באב מתענית ליבור דמאי דאסור שם צננין של שמחה הוא הדין בתשעה באב:

וכו"ש ולפי זה וכו'. כן כתב הרא"ש (סי' כה) ותימה למה נחיר כותלו גוהה שהרי סוף סוף של שמחה הוא וי"ל דוקא בש צו סכנה ולא דוקא דגוהה נרשות הרבים אלא אפילו גוהה למצוי ולחזר מותר לסותרו ולבנותו מפני שהכל סכנה וזהו שאמר בירושלמי אכל אם היה כתלו גוהה סותרו וצונו ולא כתב גוהה לרשות הרבים והכי איתא בירושלמי (מו"ק פ"א ה"ד, פ"ג ה"ד) לענין מועד כותל הגוהה סותר וצונו כדרכו וכמ"ש בנמוקי יוסף בשם הראב"ד (ספר האשכול עמ' 145) בפרק משקין (מו"ק ב: ד"ה גמי) ועיין לעיל בסיומן תק"מ ובמ"ש לשם (פ"ע א) בס"ד: אך קשה מה שכתב רבינו ולפי זה דהא אפילו לסדרת יש אומרים דאוסרין כל בנין מכל מקום ככותל גוהה ומפני הסכנה מותר לסתור ולבנות כדרכו דלא חמיר ממועד דהחירו לסתור ולבנות ולא סגי לסתור לצד משום דמימנע ולא סתיר והוי סכנה הכי נמי ודאי לענין תשעה באב וי"ל דעיקר כוונת רבינו במ"ש ולפי זה אינו אלא להורות דלפי סברא זו הא דקאמר אכל אם היה כתלו גוהה סותרו וצונו לאו ככל בנין קאמר דאינו מותר אלא בכתלו גוהה אלא דוקא בשל חתנות קאמי לאשמועינן והכי קאמר דאפילו בשל חתנות מותר אם גוהה אכל בשאינו של חתנות אפילו אינו גוהה מותר לאפוקי לסדרת יש אומרים דאפילו בשאינו של חתנות אינו מותר אלא בכותל גוהה:

יראה שישאנה אחר וינטער הוא אכל לא שמא יקדמנו אחר וישאנה דהא ארבעים יום קודם יצירת הולד נת קול יונא ואומר נת פלוני לפלוני וממה נפשך אי חזיא ליה לא אולא מיניה ואי לא לא תועיל התפילה וכן איתא בפרק אלו מגלחין דין אירוסין בשול המועד (סוף דף י"ח:) והתוספות (ד"ה ומי) הקשו שם תימה אמאי לא משני הא בזיווג ראשון הא בזיווג שני עד כאן ולא קשיא ולא מידי דחלמוד מהדר אטעמא דאפילו היכא דהוא והיא לא נישאו עדיין:

ג וקאמר בירושלמי הדא דתימא בנין ש"ש שמחה. הכי איתא בפרק נהרא דתעניות אמתימין דמשנכנס אב ממעטין בשמחה ורבינו מפרש דהו בנין חתנות כדאחמר בפרק קמא דמגילה (ה:) לענין תענית ליבור ואיכא להקשות למה לא הזכיר רבינו דאיתיה בפרק קמא דתעניות (יד:) ששם הגוף וכן הקשה הב"י ויראה שרבינו נחזין להביא קצת סמך דמאי דאיתמר לענין תענית ליבור דהו בנין חתנות נילף מיניה נמי לענין תשעה באב שהרי בפרק קמא דמגילה איתחין ליה למילף מיניה דמותר לנטוע נטיעה צפורים בשל שמחה דכיון דביומי תענית אסור בשל שמחה ממילא צפורים מותר בשל שמחה השתא לפי זה נדון בדרך כל שכן למילף דין תשעה באב מתענית ליבור דמאי דאסור שם צננין של שמחה הוא הדין בתשעה באב: וכו"ש ולפי זה וכו'. כן כתב הרא"ש (סי' כה) ותימה למה נחיר כותלו גוהה שהרי סוף סוף של שמחה הוא וי"ל דוקא בש צו סכנה ולא דוקא דגוהה נרשות הרבים אלא אפילו גוהה למצוי ולחזר מותר לסותרו ולבנותו מפני שהכל סכנה וזהו שאמר בירושלמי אכל אם היה כתלו גוהה סותרו וצונו ולא כתב גוהה לרשות הרבים והכי איתא בירושלמי (מו"ק פ"א ה"ד, פ"ג ה"ד) לענין מועד כותל הגוהה סותר וצונו כדרכו וכמ"ש בנמוקי יוסף בשם הראב"ד (ספר האשכול עמ' 145) בפרק משקין (מו"ק ב: ד"ה גמי) ועיין לעיל בסיומן תק"מ ובמ"ש לשם (פ"ע א) בס"ד: אך קשה מה שכתב רבינו ולפי זה דהא אפילו לסדרת יש אומרים דאוסרין כל בנין מכל מקום ככותל גוהה ומפני הסכנה מותר לסתור ולבנות כדרכו דלא חמיר ממועד דהחירו לסתור ולבנות ולא סגי לסתור לצד משום דמימנע ולא סתיר והוי סכנה הכי נמי ודאי לענין תשעה באב וי"ל דעיקר כוונת רבינו במ"ש ולפי זה אינו אלא להורות דלפי סברא זו הא דקאמר אכל אם היה כתלו גוהה סותרו וצונו לאו ככל בנין קאמר דאינו מותר אלא בכתלו גוהה אלא דוקא בשל חתנות קאמי לאשמועינן והכי קאמר דאפילו בשל חתנות מותר אם גוהה אכל בשאינו של חתנות אפילו אינו גוהה מותר לאפוקי לסדרת יש אומרים דאפילו בשאינו של חתנות אינו מותר אלא בכותל גוהה:

חודש עד תשעה באב חמיר ואע"פ שאין לו אשה וצניס אסור אי משום דהאי זימנא חמיר טפי אכלותא ידיה ואי משום דומן קרר הוא ולא דמי לעברו תעניות ליבור ולא נענו דהוי זמן ארוך טובא מכל מקום התוספות פרק קמא דמגילה (ה:) ד"ה ממעטין רובה) כתבו על עברו תעניות ליבור דחמירי מתשעה באב שמארסין בו. וכתבו התוספות בפרק קמא דמגילה (סג) ממעטין במשא ומתן פירוש של שמחה דומיא דבנין ובנטיעה דבסמוך ובפרק החולץ (יגמות מ.) ד"ה מלישא) כתבו יש מפרשים דמשא ומתן נמי איירי בשל שמחה כגון לרכי חופה

האזי אל כל באר תעניות ודאי יחיונה רחמי על כל בני אדם
אין יכולים ליהנות ליום אחר וצפוי לפי מ"ס בעל ראש
זוהר דלעולם גם הטור מ"ל כמו שייק הב"י דהם חייבים
לעשות עמם ת"ח בע"כ וזהו שלא כתב הלכה מאוס דבטי
למזיק אל כל אדם אחר העש וזהו המעש שאר העם אינו מלמד
אלא אם ירצה לעשות עמך ת"ח שיהיה להבי כחב יכול
לאחמדין דבאר העם איך יכולים למדנו דגם הוא מ"ל
דכל אדם יכול לעשות עלמו ת"ח בע"כ ולא להנות תעניות
החייבים כ"ס תעניות דתקן במתני' גזרין על הלבוש דממע
חובה עליהם לגזור ואין הרשות בהם לנקות אותם וכן יא
ליאכיה מהא דתניא קמ"ק דתעניות פ"א כהאמר ג'וכהאמר
ז' לא אחר אלף לנשמים אבל לאחר מיני סודעיות מתענין
והולכין עד שיטעו בו דתניא אין גזרין יותר מי"ג תעניות
על הליבוש לפי שאין מטרין על הליבוש יותר מדאי דברי
ר' רבנ"ג אחר לא מן השם הוא זה אלא מפני שיכל זמנה
אל רביעה פירש"י אלא שכבר יכל זמנה אל רביעה אל יורה
שהרי מרחקו עבר על כולן לטוף התענית במקדש היו
בכפ"ו כדקתני מתני' כו' ומאן לכתוד דאין זו לדח' תעניות
אלו לא ראשונות ולא שניות דהרי חכמים קבעו תעניות
אלו בזה הזמן כדי שיבואו הנשמים בזמן הרביעה ואם זאת
אומר יא להם רשות לנקות כשבאו לגזור האחרים יעביר
זמן הרביעה באחרונות ויגאלו התעניות שלא בעתם וגם
הנשמים אינו כבר עברו זמנם

וממה שאל טוראם לא גזרו כ"ד חס חלים התעניות בתקנת
חכמים מליכא דמתני' דקתני ב"ד גזריש דממע
דהכל תלוי בב"ד וכן ממע מהאי דגריקן פ"א ותעניות
אחרו ליה רבן לרב אשת קא אחרו רבן לבית תעניתו כי
שיימי מפאני קפידו כו' רבן דבירב אפי' באורחיהו דק"ל
כשחול דאחר אין תענית ליבור בבבל אלא ט"ב בלבד פ"י
הר"ן קא אחרו רבן לבי תעניתו אף בתעניות אחרות
ואחרונות וכתב טור לקמן לפיכך נראה שיקרן אל דברים
כמ"ס הרמב"ן דאין הם תענית ליבור בבבל אלא כל התעני'
שזתענין הם כאל יחיד כו' והטעם מפני שהלינים שלהם
הדיוטות ולא המוכים שהיה גזרתם קיימת על כל ישראל כו'
והארץ גזה מהאן מוכה בכל דאין חלים התעניות עליהם
מכח תקנת ב"ד דאי לא היכי הוו משאנו משאניו בתעניות
אל גמשים מאחר שהוא תקנת ב"ד וגזרת ב"ד חלים עליהם
אף אאין להם נשיא טמון לגזור אלא ודאי דהכל תלוי ביד
ב"ד ואם אינו גזרין אינה גזרה עליהם ואין חייבי' להתעני'
וכן מוכח מתני' דכתבו לעיל דתקן ואם התחילו אין
מפקינים וכתב הר"ן בפ"ק דתעניות על האז דתניא יחיד
סקבל עליו להתענות ב' וה' וב' וארעו בהם י"ט הכתובים
בזגילת תעניות אס נדרו קודם לגזרתיהו כו' חילקם סס דהיינו
דוקא בקבלת תענית דגריטא מנדר אבל אס כיר חל הכיר
עליו וכתב בטוף דבריו ח"ל אבל ת"ב הרי הוא כנדר גמור
לפי סיה כח כיר ב"ד לגזור תענית בייט אל דבריהם מאוס
הכי אחרין דאם התחילו אין מפקינין פכ"ל ואם איתא
דתענית אל גמשים קבעו חכמים הם חלים אף שלא גזרו
היכי תקן בתני' אין גזרין תענית על הלבוש בר"ח ואם
התחילו אין מפקינים והלא אף אס לא התחילו חובה על כל
אדם לעשות ואף אס הם לא גזרו חל הוכת תקנת ב"ד ואין
יכולים לעבור והוי בהתחילו אלא ודאי ממע דהכל תלוי
ביד ב"ד ואם לא גזרו לא חלו התעניות וזה שמוט ט"כ נמלא
מתוה"י מולכו ז"ל

פרק ה' דין ה' עיין מ"ס גפ"ה ח"ג מה ארביטו פרק
טעמיו מה בריים כי מ"מ הרב מהר"ם לבית
הלוי סי' ט"ו דלענין נדר מי שניר לעשות בכל שנה אפי' רבי'

יורה שהוא בלתי ראשון אמנם למ' מין א"ח סי' תקפ"ח אינו
כן לכן הנכון לעשות כשהיה
פרק ה' דין ו' ל"ב לבלט השחיטה ביום ט"ב מהנה
פע"ק ירוש' ת"ו מתפללים השוחטים בב"ה על
אחר חזרת עמירה ואמירת בחדש כו' והולכים ואח"כ חזרתי
אס יכולים כדי לשמוע הפרשה וזה הוא אפי' כחאל ט"ב ביום
חמשי ואם יאמרו הגוים לשחוט בלילה אין לומר דבלילה
מלינו דקיל מעט כמ"ס הזני"א סי' תקנ"ד ס"ק כ"ג מפ"י
רש"י דמס' תעניות ד"ג חדא דודאי גם ביום מכריחים אותם
אס יאטרכו לבוק וגם מאוס אל תטוב כו' אכן ראיתי ארבעים
שנה כת הקודמים שאמרו אכן קבלו מהרבנים קדמונים ז"ל
כו'

פרק ה' דין ו' מר"ח ע"ד התענית הנה לענין נישואין
ביום ר"ח חב טעמו כתוב בס' שולחן מלכים כ"ס
שמביא מנהגי ירושלם דאפי' ביום ר"ח עלמו אסור ומטי לה
מס' הרוקח ולעכ"ד נראה כיון דאפי' פניו ופנייה חייב לשמות
ג' ימים לכן אפילו גם ביום ר"ח אסור האוס הב' ימים
אחרים ועיין באיורי ח"ח סי' תקנ"ה ס"ק ב' מאס מהר"י
ברומא לענין בנין שאם התחיל קודם ר"ח כו' ומ"ס מר"ח כו'
הוא חזן מר"ח הי"ל ל שאם התחיל ביום ר"ח ובס"ק ק"ה כתב
מנהג איזמיר לאסור מי"ז המון אפילו לחדך ובס"ק כ"ו
נמשק הרב ז"ל אס ר"ח בכלל והביא מאס מהר"ל אכתב
דאפי' בר"ח עלמו אסור ובס' בני חיי מטי לה מס' מחזור
מהר"ח דאפי' בר"ח כו' לענין בשר ואינו כירובלס ת"ו לענין
בשר הקלו ולא נהנו איקור ביום ר"ח ומאי דקבלו עליהו
קבלו ובייני נמי נהנו לשמות יין ולא קבלו אלא בשר אבל
יין לא קבלו שולחן מלכים סי' תקנ"א ע"ש ועיין באיורי סס

דין ט"ב כל הקרעים כו' עיין מ"ס הלכות אבל פ"ט ע"ש

הלכות מגילה

פרק א' דין י"ג אין קורין את המגילה בשבת כו' עיין
מה שכתבתי ה' תפילה פ"ג דין י' ע"ש כו'
ולענין מתנות לאביזנים ודאי הוא בע"ס דעיניהם אל ענינים
כו' ולענין עשויה עיין פ"ח סי' תרפ"ה בהאכזה לטבו יום
שבת ויום ראשון שלאחריו וכן כתב בס' תרפ"ה ס"ק א'
דמגילת חממת חייב לעשות ג"כ בשבת ויום ה' ומריק"ה סי'
תרפ"ה בשם מהר"ל דהם ביום הקטורה . ולענין קרואת
המגילה בע"ס לבני הכרכים אס הוא ביחיד קורא בלא ברכה
כן הכריח הפ"ח סי' תר"ן מהיהו דמה זמנא כו' וכתב ז"ל
דהכי נקטינן ולענין נשים כיון דמקרי שלא בזמנה ובריך
עשרה אס הם עשרה נשים יכולות לברך דלענין לרוף
לאנשים אינה מלטרפות אבל לעלמס כהאם עשרה נשים אן
יא להם אנשים לברוך עשרה יכולות הם לברך דלאנשים אין
הנשים מלטרפות אבל לנשים דכשהו עשרה מברכות גם שלא
בזמנה אס יא אנשים מלטרפים כדי שיהיו עשרה ומברכות
הנשים והר"ן כתב בפ"ב דמגילה דמלטרפות
ומ"ס הפ"ח סי' תר"ן דלכרכים כסקורין כיר יחיד קורא
בלא ברכה עיין מהר"ד ב"ו החימות סי' תרמ"ה דתמה
תינח ברכה א' אבל מי עשה נמי והרב כו' למה לא יברך
ותירץ משום שתקאם על סדר הקריאה והוא פסור א"כ גם
מכל הברכות כו' ואם יברך הוי ברכה לבטלה כו' ואת"כ
כתב י"ע הקוברים דבמלות נשים פטורות ואפי' ה' חלשים
לעשות ויכולות לברך מכ"ס הכא כו' ושה ע"הק דמברכות
פל גלוב וכיוצא ואין מוחה ביום ודאי דהוי הכא מכל אכן
המברך מ"מ כיון דהקרימו דביחיד לא יברך כשהוא אלא
בזמנה

7

שיירי

כנסת הגדולה

אורה חיים

חלק ג'

הלכות יום טוב – הלכות מגילה

סימנים תצה - תרצז

שחיבר הרב המובהק

כמוהר"ר חיים בנבנשת זלה"ה

והיא לשם שמים לזכות בו את הרבים

מאסף לדברי הפוסקים ראשונים ואחרונים וכמה תשובות מכתיבת יד מסודרים על סדר רבינו יעקב בעל הטורים והרב הגדול בית יוסף זלה"ה, איש על דגלו במקומו הראוי לו להקל מעל המבקש ולהאיר עיננו על כל דבר הנמצא כתוב בשום ספר כדברי ספר התום ומתפרש במקום אחר או דאיכא דפליגי עליה או איכא בין החולקים וחדושא מבילא נפקא לעניין דינא ונוסף עליהם כמה חידושים שחדש מעצמו ונמוקו עמו.

ומאז ועד עתה לא היה בנמצא.

וכעת יצא לאור בהידור רב ובהגהה עפ"י דפוס ראשון

במהדורה חדשה ומתוקנת

בהוצאת

"מכון הכתב"

ירושלים תשע"ד

נכון לצייר כל בין המצרים, והואיל וקצין עמו והתחיל יגמור. ואם יכול לפתוחו בדבר מועט להמתין עד אחר ט"ב, תבא עליו ברכה. דרשות מהרי"ל ז"ל [הלי' תשעה באב, דף ל"ג ע"א]. וכתשובות כ"י למהר"י ברונא [סימן י'] כתוב, ונראה לי שאם התחיל קודם ר"ח לבנות ואם לא יגמרנו יתקלקל. שרי על ידי גוים, שהרי אפילו בשבעה ימי אבלות שרי דבר האבד על ידי אחרים, כל שכן על ידי גוי דשרי. והיכא שירדו גשמים, מותר להטיח גגו אפילו בשבת שחל להיות ט"ב בתוכו, ואפילו להתחיל, דאין כאן שמחה אך להטיח גגו הוא צריך. עד כאן.

ג אמנם בנין על ידי גוים ברחוב היהודים, אין להקל בו, דלא מקילינן על ידי גוים אלא דבר של צינעא ובביתו של גוי, אבל ככה"ג אסור. ואפילו על ידי קבולת, אין להקל, כיון דדרך בתים לבנות על ידי גוים. מהר"י מברונא בתשובות כ"י [סימן י'].

ד לא ישאו הסרטורים כלי כסף וזהב לסבב ולסרסר בעיר כמו שרגילים, דשמחה הוא להם, בראים הכלים והתכשיטין. דרשות מהרי"ל ז"ל [שם].

ה באותה שטה: ואין כונסין כו'. נ"ב: ונוהגין להחמיר שלא לישא אשה מי"ז בתמוז ואילך עד ט"ב. ספר המפה. ומנהגינו שלא לארס ולא לשדך. L

סעיף טז, טז(ב)

ו שטה זו: וי"א כו'. נ"ב: מאן הוא הני י"א, עיין בב"ח.

בית יוסף ובו מ"ג סעיפים

סעיף ב

א דף טע"ז ע"ד שטה ט': ולא היה צריך כו'. נ"ב: עיין בב"ח.

ב שטה כ"א: פירוש וכו'. נ"ב: דוקא כשיש בו סכנה, ואפילו גוהה לחצר ולמבוי,

מותר לסתור ולבנותו מפני הסכנה. ב"ח. ועי' עוד שם.

ג שטה מ"א: וכתבו התוס' כו'. נ"ב: עיין מה שפירש בדבריהם הב"ח.

ד דף שעה ע"א שטה ט': ועכשו לא נהגו [רוכ] העולם למעט במשא ומתן כלל כו'. נ"ב: אפשר דהטעם הוא, דכיון דיש עלינו מס מלך ושרים, הכל הוא כדי חיינו, כמו שכתבו התוס' בפרק איזהו נשך [ע' ע"ב ד"ה תשיך]. ב"ח [סק"ד] בשם רש"ל.

סעיף ג(א)

ה ע"ב שטה מ"ט: אבל מתוך דברי תרומת הדשן נראה שלא נהגו כן כו'. נ"ב: אמר המאסף: יראה שכתב כן, מפני מ"ש שם בתרומת הדשן [סי' קנ"ב] ולא דמי לבגדי קטנים דלא אסרו להו מפני מראית העין כו', שנראה שתופס בפשוט דבגדי קטנים מותר לכבסם. ולי קשה מאד הדבר, שבתחלה יביא תרומת הדשן דברי מהר"מ ולא יחלוק עליו, ולבסוף יאמר בפשוט דבגדי קטנים שרי, מבלי שיבאר אח"כ דלא נהגו כמהר"מ.

ולכן אני אומר, שלעולם הרב בעל תרומת הדשן לא קאמר שנהגו דלא כמהר"ם ז"ל, ומה שכתב ולא דמי לבגדי קטנים דלא אסרי להו וכו', דבריו אלו אפילו למהר"ם שאסר לכבס בגדים של קטנים, וה"ק: ולא דמי לבגדי קטנים שלא אסרם מהר"ם משום מראית העין, אלא אסרן משום חינוך או משום עגמת נפש, דמשמע דאי לא הוו הני תרי טעמי היה מותר ולא חיישינן למראית העין.

ז שטה נ"ו וגם אנו לא ראינו ולא שמענו מי שנהג כן כו'. נ"ב: בכאן רחה דברי מהר"ם, ובסימן זה באות ה' [סעי' יד, ג(ג)] חזר להביא דברי מהר"ם, וביאר דבריו דלא אסר מהר"ם הבגדים שמלפפין בהם הקטנים שמוציאין רעי ומשתינין בבגדיהם, דהנהו משרא שרו כו'. דמשמע דבשאר בגדי קטנים מודה הרב

ז"ל למהר"ם דאכ ז"ל באות הנז' ל מודה, ונ"מ למי דבגדי קטנים שב לדיריה, אפילו ש: שהסכים בכאן. א הקצר סתם כמו לקטנים, והגיה שמלפפין בהם הק הוא שלא ראה נ ס"ל כמהר"ם.

ז ולענין כיכוס שקורין וזינטלז דאם א"א על ידי כאן חשדא, דטנ מברונא בתשובות

ח ע"ב שטה ג': בי בב"ח.

ט ע"ד שטה ל"ח: להחמיר בזה נ כגון אשה לובע וללבוש לבנים וי ש"ן ואור זרוע] כט"ב עצמו לא חלוק בדוק ויפה. פ"א ע"ב אות יז] כלי פשתן ומציעין ואסור ליתן כלים י ואילך, אבל קודם שכובסת אחר ר"ד

סעיף

י דף שעה ע"א שטה מ"ח כו'. נ"ב:

74. עיין שו"ע סימן סימן ל"ב, ובאל

ספר
מוזעדי לבל חי
מנוקד
הלכות פסוקות,
חידושי דינים ומוסרים
למוזעדים וחודשי השנה

למורה"ד החכם הכולל
רבי חיים פלאג'י
וצוקיל וזיע"א

כסבור שאין לומר בימים האלה, אז לא יאכל עוד ממנו עד אחר תשעה באב, ויביא פרי חדש אחר שלא אכל עדין ויכון לפטר גם את זה, או ישמע ברכת שהחיינו מאחר ויפטר אותו ויאכלו שניהם יחדיו, (ועין בשירי כנסת הגדולה) ואם שכח וברך ברכת הפרי אז לא יברך שהחיינו ויעשה כנזכר לעיל אחר תשעה באב, ועין בתשובות כנסת הגדולה ק"ק ובברכי יוסף, ועוד שם לענין מעברת ולענין קטן או חולה, (ובספר כסא אלהו ובנומקי עקרת ראשי הרב הכולל ועקב אבינו זכרוננו לחיי העולם הבא האריך בפסוק זה כאשר יעין שם בדברי קדשו. ועין להרב משקא דרבובתא דף נב.)

כד. דוקא שהחיינו דפרות הוא דאינו מברך, אף מוצא מציאה או ראה חברו החביב וכדומה דאי אפשר לדחותו, חשיב כמצוה כמו מילה ופדיון הבן ודכתייהו, וברכת הטוב והמטיב פשוט דמברך, (עמודי שמים דף ס"ח ע"א ומשקא דרבובתא דף ע"א ע"ג) וברכת הגומל אומר אפלו בתשעה באב, (כאשר יעין שם בספר פחד יצחק מערכת ב' יעין שם.)

כה. בברית מילה ובפדיון הבן ובפטר חמור דמברך שהחיינו, יכול לקח פרי חדש בידו בעת ההיא ולכון עליו גם כן, (הרב סודי רבי חייא רבא זכרוננו לברכה בספרו הנחמד צפיתיה בדבש סימן ל"ז. ועין בספר משנה כסף דף קמ"ח ע"א ובספר בית הרואה ולעיל אות כ"א.)

76 כו. אפלו אלמון שלא קים פריה ורביה ירחק מלעשות נשואין בין המצרים, (בית הרואה משום שבות יעקב חלק ב' סימן לד') ומחזיר גרושתו עין אשל אברהם בפריו דנסתפק, ולעניות דעתי אין כאן ספק, דאסורא ליכא ואינו אלא משום דלא מסמנא מילתא, ואם כן אף במחזיר גרושתו יהיה חושש לזה, ועין לעיל בזמן העמר מה שכתבתי שם, (ועין בספר עמודי שמים דף ס"ח ע"א ובספר עקרי הד"ט סימן ז"ד אות ג')

L

כו. אתרא דעל פיה ימא מ מקומות הנעשות בא דהולכין אנשים ונשים בחו במים, וכדי שלא לספר בג אעלה על דל שפתי מרבות העיר ומרביצי התורה, עליו אורבים ושומרים דיסוכבו ו אשמורות, לבל יניחו לע באשון לילה, ואפלו האומן החלי הוא מהיצר הרע, וי והמניח אשתו שתלך לבדו וימות בחצי ימיו רחמנא י ימים לראות טוב הוא של לו דכשרה וצנועה, וכמו ו ובתקף שלא תצא אשה הישמעאלים, כי הנשים הי אין טוב יוצא מהם, וגם יה בחוריהם לצאת בלילות ו ושלי

כח. לפי דברי רבינו ה דיאכל בפעם בפעם ודרדר כאשר יעין שם בא יבקש לאכל מהם, כי חרב הראשון, ואנו מצפים שיתי

בְּלִיל
הָרַב
לִילָה
עָרַב
אֶפְלוֹ
שְׁמֵרַת
כָּל
לְמִי
שַׁבַּת

שִׁישׁ
כּוֹנְנָה
זְרוֹת,
עוֹרִים
וְיֵשׁ

יְנוּ הָרַב
זֵה
עוֹרִים
זֵה מִי
דַּהְרִי
שׁוֹנֵם:
כָּל
צְדוֹק
שָׁם,

י.

זֶה

סִימָן ז

לְשׁוֹנוֹ: מְנַהֵג שְׁלֵא לְגַלַּח בְּיַמֵּי הָעֶמֶר, וּלְפִי דַעַת רַבֵּינוּ
הָאֲר"י אֵינוֹ מְטַעֵם אַבְלוֹת כְּאֲשֶׁר כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים, רַק יֵשׁ סוּד
בְּדָבָר דְּצָרִיךְ שְׁלֵא לְגַלַּח מֵעָרַב פֶּסַח עַד עָרַב חַג הַשְּׁבוּעוֹת,
וְכָל מֵאֵי דְשָׁרוּ הָאֲחֵרוֹנִים לְגַלַּח בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אוֹ אִם הוּא חֲתָן
וְכִיּוֹצֵא, וּבָיוֹם ל"ג אוֹ ל"ד לְעֶמֶר, לְפִי דַעַתוֹ הַכֹּל אֲסוּר, גַּם מֵה
שֶׁכָּתְבוּ קֶצֶת דְּבָיוֹם מ"ח לְעֶמֶר שְׁרִי לִיתָא, דְּרַבֵּינוּ הָאֲר"י לֹא
הָיָה מְגַלַּח אֲלֵא בְּעָרַב הַחַג דְּוָקָא, וְכִשְׁחָל יוֹם מ"ט לְעֶמֶר
בְּשַׁבַּת רֵאִיתִי לְהַחְסִיד הַמְּקַבֵּל הַמְּפֹלֵא מוֹרִינוּ הָרַב שְׁלוֹם שְׂרַעְבִי
בְּכַתֵּב יָד וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: וְאִם חָל יוֹם מ"ט בְּשַׁבַּת דְּנָתִי שְׁלֵא לְגַלַּח
בְּעָרַב שַׁבַּת, אֶךְ הַכְרִיחוּנִי לְגַלַּח, וְחֲתָן אֵינוֹ מוֹתֵר לְגַלַּח קֹדֶם
יוֹם מ"ט, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. וְגַם אֲנִי הִצְעִיר דַּעַתִּי הַקְּצָרָה שִׁיִּגְלַח
בְּעָרַב שַׁבַּת אִם מ"ט בְּשַׁבַּת, כְּדִי שְׁלֵא יִכְנַס לְרַגְלֵי כִּשְׁהוּא מְנוּל
וְכֵן עָקַר, אֲמַנָּם בְּעֵנָן זֶה שֶׁל גְּלוּת בְּיַמֵּי הָעֶמֶר יֵשׁ כַּמָּה מְנַהֲגִים
חֲלוּקִים כְּפִי הַפְּשֻׁט הַנֶּחַח לְהֵם לְיִשְׂרָאֵל, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. (ובספרו

מראית העין בלקוטים סימן ז דף ע"ח ע"ד השיב על מה שכתב בספר אפי זוטרי חמש רבנו עין שם

(נעם שיח סוד שרפי קדוש)

76 י.

מְחֻזָּר גְּרוּשְׁתּוֹ בְּלִבְד הַתִּיר מוֹהֲרִיק"ש, וְהֵבִיא דְּבָרָיו הַפְּרִי
חֹדֶשׁ, וְכִי הָאֵי גּוֹנָא יֵשׁ לְהַתִּיר לְמִי שֶׁהִכִּין הַכֹּל וְהָיָה
הַנְּשׂוֹאִין בְּעָרַב פֶּסַח וְנֶאֱמַר, דָּאֵז יָכוֹל לִישָׂא קֹדֶם ל"ג, וְשְׁרִי
הַחֲתָן לְהַסְתַּפֵּר, (בְּרַבֵּי יוֹסֵף וְזִכּוֹר לְאַבְרָהָם) וְזָקֵן וְזָקֵנָה אֶלְמוּנִים הַהוֹלְכִים
לְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל וְהַשְּׁעָה דְּחֻוּקָה לָהֶם יֵשׁ לְהַקֵּל אֶפְלוֹ לְסַבְּרַת
הַרְשָׁב"ש (סִימָן תְּרִנ"ב יַעֲזֵב שָׁם) וּבְסִפְרֵי הָאֲדָמָה (חֲלֹק ד' דָּף כ"ב ע"ב) כָּתַב
ל"ג לְעֶמֶר בְּעָרַב שַׁבַּת מוֹתֵר לְאֶלְמוֹן לִישָׂא יַעֲזֵב שָׁם, וְזֶה שִׁיךְ
אִם נִשְׂא בְּתוּלָה אֶךְ אֶלְמוֹן וְאֶלְמָנָה בְּלִיל שַׁבַּת לֹא יִתְכּוֹן, (ועיין

בפרי האדמה בחלק ג' דף מ"ח יעני שם.)

יא. אֶפְלוֹ מִל"ג וְאֵילֶךְ יִזְהָרוּ בְּרַקוּדִין וּמְחוּלוֹת שֶׁל רְשׁוּת, וְעַל

**ספר מזהריק'ש
הנקרא ערך לחם**

והוא הגהות על השולחן הטהור מסודרים
על ארבעה טורים הכינם וגם הקרם הרב
הגדול מעוז ומגדול מרנא ורבנא כמוהר"ר
יעקב הכטור זלה"ה ומתפשטו הוראותיו
במצרים יע"א וכביבותיה ועל פיו
יצאו ועל פיו יבואו

ואפריון נמטייה להרכס המרומם על כל
מעלה רמה ותקלה כמה"ר יצחק קטור
יז"ו בכמהר"ר החכם השלם הדיין המצויין
כמוהר"ר יוסף הכטור זלה"ה כין וככד
להרב המחבר זלה"ה אשר זכה והזיל זכה
מכיסו להוציא לאור הדפוס זכות הרבים
תלוי בו אבי"ר

נדפסו המחוקק ס"ר יונה בכמהר"ר יעקב ינ"ו

שנת ערבה לו לחם לנערים לפ"ק

בקושטנדינא

אשר תחת אדוננו המלך שלמנ
אחמד ירום חודי

איזה מיסיתצא עך סייחצח

ספח ביום ה' להיוותה ארוכה לקרות בה שבעה . כשלה מעניינו
 של יום שביעי שנקרע בו היס , כל הכבוד אחרונה שכולן
 בתורה והם טעה ושינה סדר הד' ימים של חול המועד אע"פ
 שלא קראו כבוד שהם כתובות בתורה יצא שאינן סמוכות
 בתורה מדי דהוי לשמע וביה אס שמע כדאיתא בסי' פד
 וכ"ס בנדרן רידן שלא קראו בזה אחר זה מהם וכן אס
 טעה והקדים המאוחרת קורא ביום שאחריו הכרטה שטעה
 ושכחה לכתחלה כדי שלא תשתכחה לגמרי וכדי שלא יקרא ח'
 ב' פעמים וכולם יש בהם מעניינו של יום דהיינו יציאת
 אגרים מה שאין כן בחג הסוכות שהקרבנות משתנים מיום
 אל יום וכשנינה אינה מעניינו של יום ענינו וראייה שקורא
 פרשה שלג כשלא ביום ה' ועיין פיסקי חוס' בני העיר
 ס"ס ט' וי"א שלא יזכיר זמנים בחתימת ברכת ההכרטה
 וע"ל סי' רפד דין ב' תצא ס"ס ח' ועיין סי' רנה .
תצב ס"א שפיר דמי וכו' וכו' להחזיר גרושתו שאין
 לעבד ששמו ית' היתה נחלק לשיכשלוס בין איש לאשתו ושמה
 יתחרטגם חי אין בןשמה מחדש ועיין סי' תקמו . ס"ב
 עד ל"ג לעומר וכו' חלה ל' לעומר כיום ח' משתמדין בע"ס
 דעשה דרבדי קבלה עדיף וקראת לשבת עונג דכיון שיום ח'
 יסתפר מועב שיסתפר בע' ועיין סי' תרנו דין ז'
 בסוף וי"א דכיון שנהגו שלא לומר החנוכים ביום ל' לעומר
 ההשתא דכתיב נהגו שהיא עיקר השמחה ופרום הענרת הנו'
 בדין זה לאו דוקא פרום מהם וכן נראה ממה שנהגו בכל
 המקומות לישא אשה ביום ל' גאלא לומר החנוכים ביום ל"ג
 וחולי ספרשים כלום ענרת שהש חגי הימים שנין ניסן
 לענרת דהייבכט מיס של אייר וה' בעיין שהם ל"ד חזיים
 עד סוף יום יז באייר ויום יח הוא ל' לעומר ולא השני ימי
 ניסן דהנהו בחר פסח גירי כדאמרינן בהו לענין החנוכים
 ולאחר הפסח מקרו ולא חלו בענרת ואיך שיהיה מנהגם של
 ישראל תורה ואין לכתל מה שנהגו בכל חכונות הגולה לעש'
 יום ל' לעומר יום שמחה . ס"ס ג' ולי נראה דכיון שעיקר
 הדבר חלוי במנהג במקום שנהגו כך אין מוחין בידם דארע'
 דהכי קבלוהו . ס"ס ב' דין חפלת המנהג כחפלת שחרית
 ועיין סי' פן-רנב

הלכות יום טוב

תצא ס"א ב"ט וכו' וכן שבות . ס"ס ג' שלא יעשה כדרך
 שהיא עושה בחול ועיין סוף סי' טה ופי' רמו ועיין בארוך
 תצו ס"ב חוץ וכו' וכמקום נער מותר על ידי גוי מלאכה

גמורה ב"ט ב' אפילו אינו נופל למשכב כגון לעקור עץ
 הכואבת קנה ועיין סי' שכח דין ז' וכתשבותי סי' מא' .
 חולה שחין בו סכנה אין עושין לו ב"ט שני מלאכות גמורות
 ע"י ישראל אבל כל שבות מתירין לו . יש מי שמתיר לכבו'
 את הכר ב"ט ב' מפני איבוד ממון . הם יוכל בן חוץ לארץ
 לומר לבן ארץ ישראל לעשות לו מלאכה ב"ט ב' בנכסה
 מותר כדינו דאין שבות בישראל ועיין סי' רסג דין יז וסי'
 תקמב דין ב' ומ"ה לא ילפינן מדין המירה לגוי הנו' בפי'
 תקמג דין א' . ס"ג לחזור וכו' כ"ל שהוא מפני המחלוקת
 דהדינא כיון שרעמס לחזור מותרים ועיין סי' תסח דין ד'
 ושוב מנאחי שזה דעת הר"ה זל להמיר ב"ט ב' שהוא מנהג
 גדול שפט איסורו בכל הגולה ואסור אפילו בנכסה והתוס'
 כתבו שאי אפשר למלאכה בנכסה כשאר דברים . ולענין חפלה
 בנכסה הוי ומתפלל יח ולענין מלבוש לובש בגדי י"ט רכ"ז
 זל סי' ז' . בישוב וכו' הגיע לישוב של חוץ לארץ אבל אינו
 ישוב ישראל בותר רכ"ז זל סי' ז' ונ"ל שהטעם שדין לא
 הוקבע פס ישראל הוא . בסוף וכתב רכ"ז ס"ס ג' ז' ז'
 ולענין קולי מקום שיצא משם לא שנו אלא בנכסה וכדעתו
 לחזור מיד ומה נקרא מיד כל שצ"ל לקנות שחורה או למכור
 שחורה אבל הכח לשאת ולתת ולהרויח או ללמוד מקרא לאחר
 זמן וכן לעוקר דירתו משם והביא אשאו ובניו סי' כ' ועיין
 ערך י"ד סי' ריד וחנן המשפט סי' קסג תצו ס"ס ד'
 הוא פסק כדברי המתי ריס' פסק מוכן אפילו ב"ט ראשון
 לפנים סי' תנח דין ג' כדעת הרשב"א זל . ס"ס ה' אפילו
 ארוכה כמה כיון שחינה רחבה . ס"ס י"א והוא אפ"ר שינטרך
 לכולן שומן כל השוכך ולמחר נוטל כל מה שצריך . ס"ס
 יג וי"א דאפילו היו מקומרים מהום דמנאחי וכן ראוי לנהוג
 משום שמחה י"ט . ס"ס י"ד מדדין וכו' מותרין .
מצא ס"א לחסו וכו' ובזמן הזה שכל אדם בודק סכין
 לענינו בודקו מערב י' ט' לכתחלה וכדיעבד אס בודקו ב"ט
 מותר . ס"ס ב' וכן טעה עם סכיניו אצל הדסה .
 ס"ג שהמוקף וכו' ע"ל סי' תנו דין ה' . ס"ה לכתחלה
 לאכילה וכו' או שהיא טרטה ועומדת לכלבים . חדשיו וכו'
 כגון שהפרים על גבי קרקע שיצא מכלל ריסוק אברים .
 ס"ו מצעור יום וכו' הע' פי שאינו אוכלו ואע"פ שאין שנות
 לבדוקה ולנתחה תחלה . ס"ס י' בכור שכל לבור עושה לו
 פרנסה במקומו . ס"ס טו' ואם יש לו דקר נעוץ בספר
 תיחוח עדיף טפי . ס"ס יז וי"א דהוי כדקר נעוץ לפנין
 אס אכר ושחט . ס"ס יח וכיון שכמני הרוחיס הוא דאין
 מבשין

בכסין דמו אפשר דאפי'
 אט"ס שמוחר לכמות סס
 וחלכלכו ויש מי שחיתר לו
 א' אבל לספון אסור מרגל
 ס"ג שורה וכו' וכן נונת ה
 אחת לבדה לא שרי להעו
 קודם אכיל' ועיין סי' תקג
 סי' תקד דין ב' . ס"ו של
 לאמר שאזו בהם האור וי
 טיסי מוכנים . ס"ס
 תוספות שבת דף כט ע"א
 סוניה מותר להשתמש בו
 ס"ס ב' ומותר ליטול עץ
 כיון שאינו מכוי' לכבות
 דבר שאין בו מלאכה כגו
 עיין סי' תקיר . קדרה
 וכו' ואפילו ליתן עוד בקו
 אינה יכולה וכו' לשנות וו
תקד ס"א שלהם וכו'
 וכו' אלא דך אותם וכו' כמ'
 שותר לגרור הנבייה במנו
 פתיבם ומכ"ב טעמו אס כ
 לרוך המנה ב"ט בלי שיכו
תקה ס"ס א' והאם חלב
 מותר לישראל לאכול הו
 לשתייה ובקטינן לקולא וכו'
 סי' תנח דין ג' תקד
 יש לחזיר לששה גויה בלי
 ס"ג לכהן וכו' וכס אס ה
 להפריש עיין י"ד הלכות
 יותר משיעור חלה ולמחר
 אחרת ומפריש ממנה על ג'
 באפה יפה כשהוא מלא יש
 יורה גדולה של בחוסת
 קצת עני היתר בתנור . ו
 ס"ס ג' ולא יקח עץ לח לבל
 הטיט וכו' בין ב"ט בין ו
 שיכול לללות בו כמות ש
 לללות בו מותר לחקנו וע

כתב מהר"י וייל סימן (ל"ד) ניד בדין והלכות הנהגתי שלא להתחיל שני וחמישי ושני במרחשון עד י"ז במרחשון דהויא רביעה ראשונה:

כתבו הגהות מיימוניות בפרק א' מהלכות תענית [אות א], שבתעניות אלו וכן בעשרת ימי תשובה אם אירע סעודת ברית, מצוה לאכול ואין צריך התרה:

סימן תצג

א נהגים שלא לישא אשה. בזמן שיש שם סיבה כגון שלא קיים פריה ורביה או מי שאין לו מי שישמשנו וכיוצא בזה לא חיישינן למנהגא ונורשא אשה, ובתנאי שלא ירבה בשמחה, הר"ם לנוזאנו בספר שתי ידות [נא, ב]. והנה למי שלא קיים מצות פריה ורביה הדבר ברור להתיר, והרי הרא"ם [שו"ת סימן יד] החיר משום מצות פריה ורביה ליקח שתי נשים שלא גזר על כך רבינו גרשום מאור הגולה ז"ל, ואף דמהר"י מינץ סימן י' פליג עליה, הכא דלא הוי אלא מנהגא בעלמא יש להחיר בפשיטות וכן נוהגין:

כתב הרי"ק ש [ערך לחם] דלהחזיר גרושתו מן הנשואין בכל גוונא שרי דאין כאן שמחה, וכדלקמן בסימן תקמ"ו סעיף ב', ועיין בתשובות מוהרי"ט חלק א' סימן ס"ד:

ומה שכתב בין פסח לעצרת עד ל"ג לעומר. בפרק הבא על יבמתו [יבמות סב, ב] גרסינן אמרו שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לרבי עקיבא מגבת עד אנטופרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה, תנא וכולן מתו מפסח עד עצרת, ומסיים התם דמתו במיתת אסכרה, ואפשר שמה שלא היו נוהגים כבוד זה לזה היה מחמת איזה לשון הרע שהיה ביניהם, וכדאמרינן בפרק כמה מדליקין [שבת לג, א], סימן ללשון הרע אסכרה, ובמדרש בראשית רבה פרשה ס"א [אות ג] לא מייחי אלא שבפרק אחד מתו, אבל בסוף מדרש [רבה] קהלת [פרשה יא אות י] איתא שמתו בין פסח לעצרת, ובלשון זה יכולים אנו לומר בל"ג לעומר פסקו למות, אבל לשון תלמודינו משמע שנמשכה מיתתן עד העצרת, אבל דעת המחבר להקל מל"ג לעומר ואילך וכמו שכתב ההגה, ועד ל"ג דנקט, עד ועד בכלל קאמר, וכדלקמן בסעיף ב':

ב ואין להסתפר עד יום ל"ד בבקר. הרב אזיל לטעמיה, שביו"ד סימן שצ"ה [סעיף א] פסק דלא אמרינן מקצת היום ככולו בלילה אלא בעינן מקצת יום ממש, ולפיכך פסק בכאן שצריך להסתפר בבקר, אבל מי שירצה לסמוך בכאן על הנהו פוסקים דסבירא להו דמקצת היום הוי אף במקצת מן הלילה לא הפסיד כלום להסתפר בלילה, דבכאן הולכין אחר המיקל יותר:

ומה שכתב [בהגה] ומרבים בו קצת שמהה כו'. תימא דעכשיו נהגו בזה להרבות בשמחה ושלא לומר תחנון ואצ"פ כן אינן מסתפרין אלא עד ל"ד ויראה תרתי דסתרי, ולפיכך מי שנהג עצמו להסתפר בל"ג אין מוחין בידו. ומיהו יש לדקדק בשמחה זו למה, ואי משום שפסקו מלמות, מה בכך, הרי לא נשאר אחד מהם וכולם מתו ומה טיבה של שמחה זו, ואפשר שהשמחה היא על אותם תלמידים שהוסיף אח"כ רבי עקיבא שלא מתו כאלו:

ומה שכתב וזו שהוא בעל ברית כו'. הב"י כתב לקמן בסימן תקנ"ט [ד"ה ומ"ש מעשה] דגם המוהל והסנדק הם בכלל בעלי ברית, ולפיכך מותרים להסתפר בעומר:

יש מי שכתב שאינם מותרים להסתפר אלא ביום המילה לשמחת האילת, וזו יורה להחזיר יורה וזו האילת, ויש מי שכתב...

שובת מחמת קדושת היום אלא מחמת שמתעצל לעשות מלאכה, ע"כ. עיין כמה שכתב הב"י [ריש סימן תפ"ז]:

ומה שכתב [בהגה] ואנו אין נוהגין כו'. מהרש"ל [בהגהותיו על הטור] וב"ח [ד"ה ומ"ש דבאשכנז] כתבו דעכשיו בני אשכנזים מנהגם לומר מקרא קדש באתה בחרתנו בין ביום טוב ובין בחולו של מועד, אבל כיעלה ויבוא בעבודה אין אומרים מקרא קדש:

ד קורין ההלל בדילוג. בפרק ב' דערכין [י, א], מאי שנא בחג דאמרינן הלל כל יומא ומאי שנא בפסח דלא אמרינן כולי יומי, דחג חלוקין בקרבנותיהם דפסח אין חלוקים בקרבנותיהם:

ה [סימן הפרשיות של שמונת ימי הפסח]. טעם סדר זה, דביום ראשון קורין ענינו של יום, וביום שני קורין פרשה הכולל כל המועדות, וכן כב' ימים של סוכות קורין אותם, וד' פרשיות של חול המועד כולם יש בהם יציאת מצרים וקורין אותן כסדר שהן כתובות בתורה, וב[יום] שביעי [קורין] בשלה מעניינו של יום שנקרע בו הים, בשמיני כל הבכור אחרונה שבכולם בתורה, וכשחל פסח ביום ה' משנין את מקום פרשת פסל היותה ארוכה לקרות שבעה, וכתב הרי"ק ש [ערך לחם] שאם טעה ושינה והקדים המאוחרות בסדר ד' ימים של חול המועד, קורא ביום של אחריו פרשה שדילג, ואע"פ שלא קראן כסדר הכתוב בתורה יצא, מידי דהוה לשמע והיה אם שמוע שנתבאר בסימן ס"ד [סעיף א], יע"ש:

י [קורים הרביעי בספר השני]. בפרק הקורא עומד [מגילה כא, א] שנינו בראשי חדשים ובחולו של מועד קורין ארבעה אין פוחתין ואין מוסיפין עליהם, והב"י [ד"ה וקורין] הביא בשם רבינו ירוחם [נתיב ה' ה"ד מה, ב] דבחולו של מועד שקורין שלשה בספר אחד אינו אומר עליו קדיש כי לא נשלם עדין חובת עולי היום:

יז [בהגה] ואומרים בו זמן חירותינו. ולאפוקי ממאן דאמר זמן שמחתנו משום שמחת טביעת המצריים בים, וליתא, דכי היכי שמלאכי השרת לא אמרו שירה משום מעשה ידי טבועים בים [מגילה י, ב], הכי נמי אין ראוי לומר שאנו שמחים בטביעתם:

יט [שהרית ומנחה מתפלל כדרכו של שבת]. אם שכח לומר בתפלת שחרית ישמח משה ואמר במקומו אתה בחרתנו, והזכיר גם כן של שבת אין צריך לחזור ולתפלל, ספר מטה משה סימן [תר"פ] [תרע"ט] בשם שבלי הלקט [סימן רי"ט]:

ומה שכתב [בהגה] והעם נהגו שלא לברך כו'. עיין בתשובות רמ"א סימן ל"ה:

סימן תצא

א ולא על הבשמים. בפרק ערבי פסחים דף ק"ב [ע"ב] גבי ההיא דאמרינן יום טוב שחל להיות אחר השבת אמר רב יקני"ה, כתבו בתוספות [שם ד"ה רב] ומה שאין מזכיר בשמים, פירש רשב"ם [שם סוף ד"ה גופא] דטעם בשמים משום איבוד נשמה יתירה וביום טוב נמי איכא נשמה יתירה, וקשה דאם כן במוצאי יום טוב אמאי לא תקנו בשמים, לכך נראה דביום טוב ליכא נשמה יתירה והכא אין מזכיר בשמים משום דשמחת יום טוב באכילה ושתייה מועיל כמו בשמים, ועיין בתוספות דהמביא [ביצה] דף ל"ג ע"ב [ד"ה כי היוני]:

גרסינן בסוף פרק קמא דחולין [כו, ב] אמר ר' זירא יום טוב שחל להיות באמצע שבת אומר המבדיל בין קדש לחול ובין אור לחשך ובין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה, מאי טעמא, סדר הבדלות הוא מונה:

מוצאי שבת אחרון סיון האלו
אכילת יבוס

עש"ו

עמ"י

בינ"ו

זרח בחושך אור לישרים

זרח בחושך אור לישרים

ספר

אור לציון

תשובות ג'

כולל תשובות, פסקי הלכות, וחקרי דינים
לפי סדר השו"ע, בהלכות:
ראש חודש, פסח, ספירת העומר, יום טוב,
חול המועד, תעניות (או"ח תי"ז - תקס"ח)

משיעוריו וכתביו של רבינו הגדול שר התורה עמוד
ההוראה הגאון האמיתי מרן ראש הישיבה
רבינו **בן ציון אבא שאול** זללה"ה
ראש ישיבת "פורת יוסף" ירושלים

יו"ל ע"י המכון שעל יד
הישיבה הגדולה "אור לציון"
פה עיה"ק ירושלים ת"ו

שנת יצו ה' את הברכה (תשס"ה) לפ"ק

הלכות תעניות

פרק כה

דיני בין המצרים

א. שאלה. האם מותר לערוך נישואין בימי בין המצרים.

תשובה. מותר לבני ספרד לישא אשה עד ראש חודש אב. ורשאי החתן לברך שהחיינו על הטלית כנהוג. וכן מותר להשתתף בשמחה זו אף שמנגנים בה בכלי שיר.

יקדמנו אחר. וכתב הרמ"א שם, ונוהגין להחמיר שאין נושאים מי"ז בתמוז ואילך עד אחר ט' באב. הרי לנו שלדעת מרן אפשר לישא אשה עד ראש חודש אב. ורק מליל ראש חודש אב אין נושאים נשים.

ואמנם יש קהילות מבני ספרד שנהגו כדעת הרמ"א שלא לישא אשה מי"ז בתמוז, וכמ"ש בשירי כנה"ג בהגהות הטור שם, שמנהגם שלא לארס ושלא לשדך. וראה גם בספר מועד לכל חי להגאון ר' חיים פלאגי סימן ט' אות כ"ו ובשדי חמד אסיפת דינים מערכת בין המצרים סימן א' אות י"ד. וכן כתב בבא"ח פרשת דברים אות ד', שנהגו שלא לישא אשה מי"ז בתמוז. אולם מנהג ארץ ישראל לישא אשה עד ר"ח אב, וכמ"ש הרב פרי האדמה בח"ד דף ח', וכן הוא מנהג בני ספרד כיום.

→ **ונראה שאין להחמיר בזמנינו משום דלא מסמנא** מילתא כמ"ש הגר"ח פלאגי בספר מועד לכל חי סימן ט' אות כ"ו ועוד אחרונים, ואף בני תורה לא ידחו מחמת סיבה זו את הנישואין, ומשום שבדורנו יש בזה חשש תקלה, ויכולים לבוא לידי עוונות חמורים, ויש בזה משום הצלה מן החטא. (וכמעט והיה אפשר להורות לישא אף בת"ב אם יש חשש שיכשלו באיסור. וראה בב"י בסימן תקנ"א).

שמחה. והנה ודאי שעיקר מצוה זו הוא רק בזמן שבית המקדש קיים. וכן מכואר בדברי החינוך במצוה פ"ח ומצוה תפ"ט. מכל מקום אף שאין חיוב עליה לרגל, יש מצוה למי שעולה לירושלים לכותל המערבי, וכמו שאמרו במדרש שיר השירים רבה פרשה ד' סימן ב', על הפסוק עיניך יונים, מה יונה זו אעפ"י שאת נוטל גזוליה מתחתיה, אין מנחת שובכה לעולם, כך ישראל אעפ"י שחרב בית המקדש, לא בטלו שלש רגלים בשנה. וכן היה המנהג מאז ומעולם, וכמ"ש הר"ן בתענית דף י' ע"א ד"ה ואיכא והכפתור ופרח פרק ו' והתשב"ץ בתשובה ח"ג סימן ר"א. וראה גם בשו"ת מהרי"ט ח"א סימן קי"ד ובשו"ע הגר"ז סימן קי"ז סעיף א'. ובשו"ת חתם סופר חיר"ד סימן רל"ג האריך להוכיח שאף שאין חיוב בזמן הזה לעלות, מכל מקום יש מצוה, ע"ש. וראה גם בחידושי מהר"צ חיות נדרים דף כ"ג ע"ב שכתב כן. והובא בשדי חמד אסיפת דינים מערכת ארץ ישראל אות א', ע"ש.

↵ **א. בשו"ע בסימן תקנ"א** סעיף ב' כתב, מראש חודש עד התענית ממעטים במשא וכמתן ובבנין של שמחה כגון בית חתנות לבנו וכו', ואין נושאים נשים, ואין עושין סעודת אירוסין, אבל ליארס בלא סעודה מותר. ואפילו בט' באב עצמו מותר ליארס, שלא

כנה"ג בסימן תקנ"א בהגהות בית יוסף אות ל"ג
ובכה"ח שם אות מ', ע"ש. וראה להלן בפרק ל' תשובה
ג', ע"ש.

ובכלל אופן, חתן שנשא אשה קודם בין המצרים, וחלה
תענית י"ז בתמוז בתוך שבעת ימי המשתה,
והוא הדין שאר תעניות ציבור, הציבור שמתפלל עמו
בשחרית אומר את הוידי ואת הסליחות המיוחדים
לתענית, אך לא אומרים נפילת אפים. וכן לא אומרים
והוא רחום, וכמבואר בשו"ע בסימן קל"א סעיף ה'
לענין מילה, וכתב שם בשכנה"ג הגב"י אות כ' שה"ה
לענין חתן. וכן כתב באליה רבה שם ס"ק י"ג. והקטעים
אנשי אמונה ותמהנו מרעות הם בכלל הסליחות,
ונאמרים אף כשיש חתן. ובתפילת מנחה של תענית
ציבור יש להקל שלא יאמרו וידי ונפילת אפים, אם
החתן מתפלל שם. (וראה גם בכה"ח שם אות צ"א).

וחתן הנושא אשה בימים אלו, ודאי שרשאי להסתפר,
שהרי בני ספרד נוהגים כדעת מרן בסימן תקנ"א
סעיף ג' שרק בשבוע שחל בו ת"כ אסורים לספר, ולא
כדעת הרמ"א שכתב שם בסעיף ד', שהם נוהגים
להחמיר בחספורת מ"ז בתמוז. ואין בני ספרד צריכים
להחמיר בזה.

ואולם ביום שבעה עשר בתמוז עצמו, וכן בשאר ימי
תעניות, אף שמעיקר הדין אין איסור להסתפר
בהם, שאין אסור בתעניות אלו אלא אכילה ושתייה,
מכל מקום אין ראוי להסתפר בימים אלו. (וראה בדברי
הראב"י ח"ג בסימן תתנ"ד בשם רבינו יואל המזכר
כב"י שם. וראה בטורי אבן ר"ה דף י"ח ע"ב וברוח
חיים להגר"ח פלאג"י סימן תקס"ו אות ד').

ועל כל פנים, מותר להתרחץ בימי תעניות אלו חוץ
מתשעה באב, ואף במים חמים, וכמבואר בשו"ע
בסימן תק"ן סעיף ב', שצומות הללו חוץ מט' באב,
מותרים ברחיצה וסיכה וכו'. וראה כב"י שם שהביא
מחלוקת בזה, וכתב שהמנהג הפשוט להתיר, ע"ש.
(וראה באליה רבה שם ס"ק ב' ומ"ב ס"ק ו' שכתבו
שבעל נפש יחמיר בזה, ע"ש).

והנה מנהג בני ספרד להתעטף בטלית חדשה תחת
החופה, ומברכים על הטלית ברכת שהחיינו,
ופוטרים כברכה זו את הנישואין, כיון שיש אומרים
שמברכים ברכת שהחיינו בנישואי אשה, וכמו שהביא
החיד"א במחב"ר סימן רכ"ג אות ה' את דברי המור
וקציעה, שהנושא אשה שהגונה לו וחכיבה עליו מברך
שהחיינו, אלא שכתב שם במחב"ר שלמעשה יברך בלא
שם ומלכות, ע"ש. ובאמת מבואר בשו"ת מהרי"ק
שורש קכ"ח ענף ב', שאין מברכים ברכת שהחיינו על
קידושי אשה, והביאו הש"ך כיו"ד סימן כ"ח ס"ק ה'.
וכתב שהטעם הוא שאין מברכים שהחיינו אף על מצוה
שמתחנכים בה אלא אם זמנה קבוע. וכן כתב הרוקח
בסימן שע"א שאין מברכים ברכת שהחיינו על קידושי
אשה, ע"ש. וראה גם בשו"ת חת"ס או"ח סימן נ"ה.
וכתב ביפה ללב ח"ד אבהע"ז סימן ס"ב אות ל' שיברך
שהחיינו על בגד חדש או פרי חדש ויכוין על הנישואין.
וכן כתב בכה"ח בסימן רכ"ג אות כ"ה, ע"ש. וכן מנהג
בני ספרד כיום, וכמ"ש בספר נהר מצרים הלכות יציאת
סימן א' ובשלחן העזר סימן ז' סעיף ג', שמנהג בני
ספרד לעשות לחתן טלית חדשה והחתן מברך עליה
שהחיינו ופותר בזה הברכה שצריך לברך בנישואין.
ע"ש.

ונראה שאף בנישואין הנערכים בימי בין המצרים
רשאי החתן לברך ברכת שהחיינו בשעת
החופה. ואף שנתבאר להלן בתשובה ג' שאין לברך
ברכת שהחיינו בימי בין המצרים, מכל מקום נתבאר
שם שאין זה מעיקר הדין אלא שנהגו להזהר בזה, ועוד
שיש אומרים שצריך לברך ברכת שהחיינו על הנישואין
וכמו שנתבאר, (וראה בתשובה שם שנתבאר שמברכים
ברכת שהחיינו במילה ובפדיון הבן וכל כיוצא בזה,
ע"ש), ולכן יש להקל לחתן לברך שהחיינו על הטלית
בשעת החופה.

וכן מותר לכל אחד להשתתף בשמחת נישואין אלו אף
ששומע כלי שיר. שאף שנתבאר להלן בתשובה ב'
שאין לשמוע כלי שיר מ"ז בתמוז, מכל מקום בשמחת
מצוה של שמחת חתן וכלה שרי, וראה גם בשירי

26

Tshizner Yehudah

ספר

שערי נחמה

קיצור הלכות

תעניות, בין המצרים,

תשעה באב ואבילות החורבן

למנהג בני אשכנז, ועפ"ר הובא אף למנהג בני ספרד

יהודה בן לאאמו"ר הרה"ג ר' נפתלי יעקב זצ"ל משומר

אופקים תשס"ח

מווילנא זצ"ל, וז"ל: קידוש לבנה, אין מחמיצין המצוה עד שבעה ימים אחר המולד או עד מוצאי שבת, רק תיכף אחר שלשה ימים מהמולד מקדשין. וכן מקדשין קודם תשעה באב וקודם יוה"כ, עכ"ל. ויש כאן טעם חדש של אין מחמיצין את המצוות, שמשום זה יש לקדש הלבנה תמיד בכל חודש מה שיותר מוקדם [מיד אחר ג' ימים מהמולד] ולא להמתין למוצאי שבת או למוצאי יוה"כ או תשעה באב. ויש מקומות שנוהגים כדעה זו.

ט) ובעי"ז כתב בערוך השולחן (סימן תקנ"א סעיף כ"ב) וז"ל: וכתב רבינו הרמ"א בסעיף ח' דנוהגין שלא לקדש הלבנה עד אחר תשעה באב עכ"ל. ויש מי שכתב דגם אחר תשעה באב אין לקדשה אחר התענית כמ"ש בסימן תכ"ז [ט"ז סק"ח], אבל בשם האריז"ל כתבו דאדרבא יש לקדש במוצאי תשעה באב כי בו נולד בן דוד כמבואר במדרשים, וכ"כ בפרע"ח [דף קכ"ח]. ע"ש. ויש שמפקקים בעיקר דין זה דאיך נעבור על המצוה הבאה לידינו, וגם יש לחוש שמא יחלה או ימות ולא יקיים המצוה, ומ"מ היכא דנהוג נהוג. אך אנחנו במדינתנו אין ממתנינים בלא"ה, מפני שהעבים מצויים הרבה במדינתנו, ומי יודע

אם לא תהיה מכוסה בעבים, ולכן אנו מקדשין הלבנה קודם תשעה באב, עכ"ל. י) וכן הובא בשם הגרי"ש אלישיב שליט"א שמנהגו לקדש הלבנה בתשעת הימים - לפני תשעה באב. וכ"כ בספר הליכות שלמה להגרש"ז אויערבאך זצ"ל (תפילה פט"ו ס"י), וז"ל: וכך נהג רבינו לקדש את הלבנה בתשעת הימים וכו', דכיון דרבים סוברים שלכתחלה עדיף לקדשה מיד לאחר ג' שלמים, לכן גם בחדשי תשרי ואב נהג לקדשה מיד לאחר ג' ימים.

שירה ורקידה באמירת "טובים מאורות" (יא) אם מקדש הלבנה קודם תשעה באב ואפי' בשבוע שחל בו, י"א שמותר לשיר הזמר "טובים מאורות" אבל לא לעשות רקידה (כי מצד הדין מותר לשיר בפה בתשעת הימים אבל לא לרקוד (כדלהלן פרק ז' סט"ז)). ובשם הגרי"ש אלישיב שליט"א הובא שמותר אף לצאת במחול של מצוה כנהוג. אך דעת הגרש"ז אויערבאך זצ"ל שבקידוש לבנה בתשעת הימים אין מזמרינן "טובים מאורות" וכ"ש שאין יוצאים במחול וריקוד (שלמי מועד פ"צ). ונראה למעשה שיש לתפוס השיטה הממוצעת, לשיר "טובים מאורות" אבל לא לצאת במחול.

פרק ז

סעודות מצוה ושמחות בימי בין המצרים

נישואין

ורוב עדות הספרדים. אכן המנהג הקדום אצל הספרדים בארץ ישראל היה להתיר עד ראש חודש אב, וכדעת המחבר בשו"ע,

76 א) אין מתחתנים בימי בין המצרים, כן הוא המנהג אצל כל האשכנזים

אבל רוב העדו מי"ז בתמוז, נ פלאגיי (מועד איש חי ש"ד ספרד. וכתבו היה אפשר להו ראין סימן בו וכן החמיר בו בין המצרים בני עדתו ק" נהגו להקל להו לסדר חופה וקו רק פעם אחת ובהוראת שעה, כמו

ב) מי שנוהג עד ר" בין המצרים מחלוקת הפוס' שייכת גם לימי מנהגים

ג) והי' נראה, ל"ג נ המקילים (וכמע בהלכות ימי הע אבל כימי בין חמורה יותר נ שיש להחמיר נ

לד. ואפשר לתת עו להתחתן כלל במשך שבמשך השנה מותרו בהם.

22

ואם מוכרח הוא ללכת, יכנס רק לאחל "מזל טוב" ולא ישהה שם.

L

חתונה בליל תעניות ובמוצאי תעניות (ד) בליל י"ז בתמוז אין לערוך נישואין, משום שדיני בין המצרים מתחילים מהלילה אפי" שעדיין אינו מחוייב בתענית. ובשעת הדחק אפשר לערוך חופה וקידושין לפני ליל י"ז (היינו לפני שקיעת החמה של יום ט"ז בתמוז), ובלילה יהיה מותר לערוך סעודת נישואין, ולשמח חתן וכלה בריקודים ומחולות (כן מובא בשם הגרי"ש אלישיב שליט"א). ולכתחילה, יש להקדים החופה כדי שיספיקו גם להתחיל הסעודה מבעוד יום (וכדלעיל שער ב' פרק א' ס"ד).

(ה) ודנו הפוסקים, האם מותר לערוך נישואין בלילי שאר תעניות ציבור. והנה, בליל צום גדליה בלא"ה אין מתחננים משני טעמים:

א. ליל צום גדליה הרי הוא מוצאי ראש השנה [וכשר"ה הוא ביום חמישי ושני וצום גדליה נדחה ליום ראשון הרי ליל הצום הוא מוצאי שבת], ולא נהוג לערוך נישואין במוצאי שבתות וימים טובים משום חשש חילול שבת בהכנות לנישואין. ואף אם לא קיים חשש כזה הרי הזמן הוא מצומצם בכדי להתחיל את ההכנות לחתונה רק אחר זמן שהוא ודאי לילה, ולכן לא

אבל רוב העדות בחו"ל קבלו עליהם להחמיר מי"ז בתמוז, כמו שהביאו הגאון רבי חיים פלאג'י (מועד לכל חי סי' ט' סכ"ו), והבן איש חי (ש"ר פ' דברים ה"ד) ועוד מחכמי ספרד. וכתבו הטעם, שאע"פ שמצד הדין היה אפשר להתיר, מ"מ נהגו להחמיר משום דאין סימן ברכה להתחתן בימים אלו. וכן החמיר בעל השדי חמד (ח"ו מערכת בין המצרים סוס"ב), ואף שהעידו לפניו בני עדתו ק"ק ספרדית בחו"ל, שאצלם נהגו להקל להתחתן עד ר"ח אב, לא הסכים לסדר חופה וקידושין ואפילו לאלמון ואלמנה רק פעם אחת משום שהיתה זו שעת הדחק ובהוראת שעה, ע"ש. ויש לכל אחד לנהוג כמנהג אבותיו בזה.

(ב) מי שנהג כהמחמירים שלא להתחתן עד ר"ח אב והוזמן לחתונה בימי בין המצרים אצל מי שנהג להתיר, יש מחלוקת הפוסקים כיצד ינהג. ושאלה זו שייכת גם לימי ספירת העומר, שיש חילוקי מנהגים מתי ניתן להתחתן.

(ג) והי' נראה, שבימי ספירת העומר שאחר ל"ג בעומר אפשר לסמוך על המקילים (וכמש"כ בספר שערי ימי הפסת, בהלכות ימי העומר, שער י"א פרק ד' ס"ז), אבל בימי בין המצרים שהאבילות בהם חמורה יותר מימי ספירת העומר, נראה שיש להחמיר שלא להשתתף כלל בחתונה.

לד. ואפשר לתת עוד טעם ע"פ הגמרא בבא בתרא, (דף ס' ע"ב) שאחר חורבן בית המקדש היה ראוי לגזור לא להתחתן כלל במשך כל השנה, אלא שאין גזירים גזירה על הצבור אא"כ רוב הצבור יכולים לעמוד בה. על כן אף שכמשך השנה מותר להתחתן, מ"מ בימים אלו שמתאבלים על חורבן בית המקדש ראוי להראות צער ולא להתחתן בהם.

L

אנו
כ"ל.
יט"א
זימים
ליכות
פילה
זאת
רבים
לאחר
נהג

ות"
באב
זותר
לא
לשיר
קוד
י"ש
צאת
יש"ז
שעת
כ"ש
זועד
יטה
אבל

דום
ותיר
י"ע,